

Asia: VN/1364/2021

Ehdotus kulttuuriperintöstrategiaksi

Lausunnonantajan lausunto

Mikä on näkemyksenne strategian tavoitteista ja toimenpidelinjauksista yleisesti?

Taiteen edistämiskeskus pitää ehdotusta kulttuuriperintöstrategiasta lähtökohtaisesti hyvänä. Ehdotuksessa määritellään ja huomioidaan ansiokkaasti se arvopohja, jota toimijoilta muuttuneessa toimintaympäristössä edellytetään. Kestävyyden kaikkien ulottuvuuksien tarkastelu osana strategian tavoitteita ansaitsee erityisen kiitoksen.

Yleisesti ottaen strategia sisältää liikaa luettelomaisuutta ja on tyylillisesti ajoittain ”toteavaa”. Toisaalta tämä helpottaa sen arvioimista, miten esitetyt kunnianhimoiset tavoitteet ovat toteutettavissa nykyisillä organisaatioilla, ja miten nykyresurssit ovat painottuneet ottaen huomioon strategiaehdotuksessa avatut kulttuuriperinnön eri ulottuvuudet. Nykytilanne (resurssit ja rakenteet) heijastelee osin mennyttä kulttuuriperintöpolitiikkaa ja tämän kriittinen tarkastelu olisi jatkossa hyödyllistä. Ehdotuksen kytkeminen ns. Faron sopimukseen luo sille arvokkaan strategisen yhteyden. Faron sopimus tarjoaa jatkossa selkänöjan tarkastella jokaisen kansalaisen osallisuutta ja oikeutta kulttuuriperintöön, yhteiseen tai itse määriteltyyn, aivan uudella tavalla.

Taiteen tekijöiden ja kulttuuriperinnön yhteys jää strategiassa tavattoman ohueksi (lisää jäljempänä).

Kulttuuriperintöstrategia on asiakirjana yhteydessä yhteiskunnalliseen hyvinvointiin ja vakauteen. Viime vuosina kulttuuriperinnön piiristä on noussut julkisuuteen kansalaisten mielipiteitä voimakkaasti jakavia keskusteluja, jotka liittyvät mm. kulttuuriin oikeuksiin. Strategia ennakoikin tätä toimenpidelinjauksissaan (s.51), mutta reaktiivisten toimenpiteiden ohella huomiota tulee kiinnittää myös jännitteitä ja ristiriitoja ennaltaehkäiseviin toimiin. Strategia on keskeisimpiä asiakirjoja määriteltäessä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävämpää vuosikymmentä.

Mikä on näkemyksenne strategian tavoitteista ja toimenpidelinjauksista oman toimialanne tai tehtävänne näkökulmasta?

-

Kommenttinne lukuun 5.1

-

Kommenttinne lukuun 5.2

-

Kommenttinne lukuun 5.3

-

Kommenttinne lukuun 5.4

-

Mikä on näkemyksenne strategian yhteiskunnallisista ja taloudellisista vaikutuksista?

-

Mahdolliset muut strategiaehdotusta koskevat huomionne.

-

Strategian valmistumisen jälkeen on tarkoitus laatia erillinen toimeenpanosuunnitelma. Pidätkö tätä tärkeänä? Jos kyllä, niin miksi?

Virasto huomauttaa, että sen roolia ja asiantuntemusta osana kulttuuriperintöstrategian laadintaa ei ole huomioitu riittävästi. Taiteen edistämiskeskukselta ei ollut asiantuntijaa strategian ohjaus- ja työryhmässä eikä virastoa mainita erikseen osana julkisen hallinnon toimijakenttää (s.18). Taiteen edistämiskeskus toteaa kuitenkin olevansa sekä suoraan että välillisesti tärkeä rahoittajaviranomainen useissa taide- ja kulttuurialan toiminnoissa, jotka koskettavat kulttuuriperintöä (mm. festivaaliavustukset, avustukset moninaisuuden edistämiseen ja rasminvastaiseen työhön). Virastolla on lisäksi ollut jo vuosia asiantuntijoita vähemmistöihin ja kulttuuriseen moninaisuuteen liittyvissä kehittämistehtävissä. Virasto on myös toimeenpanevana viranomaisena monissa kulttuuriperintöstrategiaa sivuavissa politiikkaohjelmissa, kuten Arkkitehtuuripoliittinen ohjelma, Taide, kulttuuri ja moninainen Suomi sekä Kulttuurimatkaillen tiekartta.

Monet taiteen tekijät inspiroituvat kulttuuriperinnöstä ja -perinteestä ja ammentavat näistä sisältöjä omaan taiteelliseen työhönsä. Erityisesti esittävillä taiteilla on lisäksi suora yhteys aineettoman kulttuuriperintöön. Sektorirajat ylittävä yhteistyö ja tiedonvaihto on tärkeää etenkin siksi, että tältä alueelta nousee ajoittain mm. kulttuurisiin oikeuksiin ja tekijänoikeuksiin liittyviä kysymyksiä. Strategian toimeenpanossa tunnistetaan kulttuuriperintöalan ja tiedeyhteisön tarve tiivistää tiedonvaihtoaan (s.51), samalla tavoin tulee taide- ja kulttuuriala huomioida tärkeänä yhteistyötahona osana kulttuuriperintöalan toimijakenttää.

Taiteen edistämiskeskus ehdottaakin, että osana strategian tulevaa toimeenpanosuunnitelmaa se määrittellään osaksi toimeenpanevia sidosryhmiä ja kutsutaan neuvotteluihin tavoista osallistua toimenpiteisiin. Toimeenpanosuunnitelmassa tulee olennaisesti vahvistaa em. taiteen tekijöiden, taideyhteisöjen ja kulttuuriperintöstrategian yhteyttä.

Millaisia osallistamisen tapoja haluaisitte toimeenpanosuunnitelman laatimisessa käytettävän?

-

Millaisena näkisitte oman tai edustamanne tahon roolin strategian toimeenpanossa?

-

Huntus Antti
Taiteen edistämiskeskus